

Jennifer Griph, Kommunsekreterare

Finansdepartementet

Svar på remiss - Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)

Beskrivning av ärendet

Finansdepartementet har skickat departementsskrivelsen ”Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner” på remiss och Åtvidabergs kommun är en av kommunerna som utsetts till remissinstanser. Förslagen i skrivelsen är två, som båda avser förändringar i Kommunallagen. Dels föreslås att kommunallagen kompletteras med en skyldighet för kommunen att förebygga ohälsa eller olycksfall avseende förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på en betydande del av heltid, och dels föreslås ett förtydligande avseende att syftet med internkontroll är att förebygga fel och oegentligheter.

Yttrande

Åtvidabergs kommun ser att det är av vikt att jobba med trygghets- och säkerhetsarbetet för vissa förtroendevalda i kommunerna. Åtvidabergs kommun avstyrker båda föreslagna ändringar i kommunallagen men anledning av att förslagen behöver utvecklas och förtydligas ytterligare.

Ändring avseende stärkt skydd för förtroendevalda

I skrivelsen föreslås följande tillägg: ”Kommuner och regioner ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. En utgångspunkt ska vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs. Kommuner och regioner ska förvissa sig om att en sådan förtroendevald har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld.”

Åtvidabergs kommun delar uppfattningen att det är viktigt att de förtroendevalda skyddas mot hot och våld i så stor utsträckning som möjligt och att den kommunala organisationen har en del av ansvaret för att förebygga, utbilda och sätta in åtgärder om situationen uppstår.

Åtvidabergs kommun menar dock att partierna också har ett ansvar för att säkerställa att deras förtroendevalda utbildas om riskerna och hur den enskilde kan hantera och förebygga dessa. I lagstiftningsförslaget beskrivs att kommunerna ska vidta alla åtgärder som behövs, vilket kommunen därför anser inte är en bra skrivning.

Det är också kommunens uppfattning att skrivningen ”allt sådant som kan leda till ohälsa och olycksfall ska ändras ... så att risken ... undanröjs” riskerar att öppna för onödiga

tolkningsmöjligheter. Många av de hotfulla situationer som förtroendevalda utsätts för bottnar i kommunala beslut. Denna formulering öppnar för att besluten ska ersättas och ändras för att minska risken för olycksfall och ohälsa.

Skrivningen om att kommunen ska säkerställa att den enskilde förtroendevalda har utbildning och den kunskap som krävs för att undgå riskerna är också onödigt detaljerad. Inte i någon annan del av kommunallagen har kommunerna ålagts ett utbildningsansvar för de förtroendevalda, eller att kommunen ska "förvissa sig om" att den förtroendevalde "vet" hur den ska utföra sitt uppdrag.

Åtvidabergs kommun avstyrker därmed det föreslagna tillägget.

I KL 4 kap. 18 § anges att kommunen kan bestämma att ex. kommunalråd m.fl. ska få ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen. Om det finns ett intresse av att tydliggöra arbetsmiljöansvaret för kommunalråden m.fl. så skulle de kunna förtydligas i denna paragraf att kommunerna också i det fall ett sådant beslut fattats så omfattas dessa av kommunernas skyldigheter som arbetsgivare enligt Arbetsmiljölagen (1977:1160).

Ändring avseende tydligare intern kontroll

I skrivelsen föreslås att det i kommunallagens bestämmelser om nämndernas interna kontroll läggs till att syftet med denna ska vara tillräcklig för att "förebygga fel och oegentligheter i verksamheten."

Åtvidabergs kommun delar promemorians ansats att det är viktigt att kommunerna har ett adekvat arbete för att motverka oegentligheter och väsentliga fel i kommunernas verksamhet. Den föreslagna förändringen anser kommunen dock inte skulle få någon avsevärd styrande verkan på arbetet mot oegentligheter. Kommunens bedömning är inte att kommunerna brister i det förebyggande arbetet mot oegentligheter på grund av att det är otydligt att den interna kontrollen syftar till att förebygga detta. Det som sannolikt krävs är större möjligheter att kunna göra tillräckliga bakgrundskontroller vid anställning, informationsdelning mellan Polisen och kommuner som inte bakbinds av sekretess, möjligheten att vidta verkningsfulla arbetsrättsliga åtgärder, nationell kunskaphöjning kring riskbild och åtgärder, samt ett mer funktionellt IT-stöd.

Det som däremot skulle kunna få stor effekt är skrivningen att den interna kontrollen ska förebygga fel. Fel förekommer i många kommunala verksamheter, framförallt i mindre skala. Det är en orimlig ansats att ha en intern kontroll som förebygger ALLA fel. Det är inte en rimlig proportion av administration och kontroll i relation till vinsten av ett sådant arbete. Kommunen anser att fel av väsentlig karaktär i så stor utsträckning som möjligt ska förebyggas, men att den föreslagna skrivningen leder till tanken att det förebyggande arbetet har misslyckats om inte samtliga fel förebyggts vilket skulle kunna leda till en obalans mellan effekt och insats.

Lagstiftningen anger redan idag att nämnderna ska säkerställa en intern kontroll som är tillräcklig. Åtvidabergs kommun anser inte att fördelarna med en ny skrivning överstiger nackdelarna och avstyrker därför förslaget.

Beslutsunderlag

Remissiv
Departementsskrivelse
Tjänsteskrivelse

Ansvarig tjänsteperson: Jennifer Griph, Kommunsekreterare

Ansvarig chef: Linda Ljungqvist, Kommundirektör